

Weegbree te lijf met speciale aanpak

Mark Timmerman (Progress), Kees Klok (Dick Klok Cultuurtechniek), Leonard Visser (gemeente Zwijndrecht) en Hans Kok (Grasmeesters)

VVGZ krijgt eindelijk zijn beloofde veld

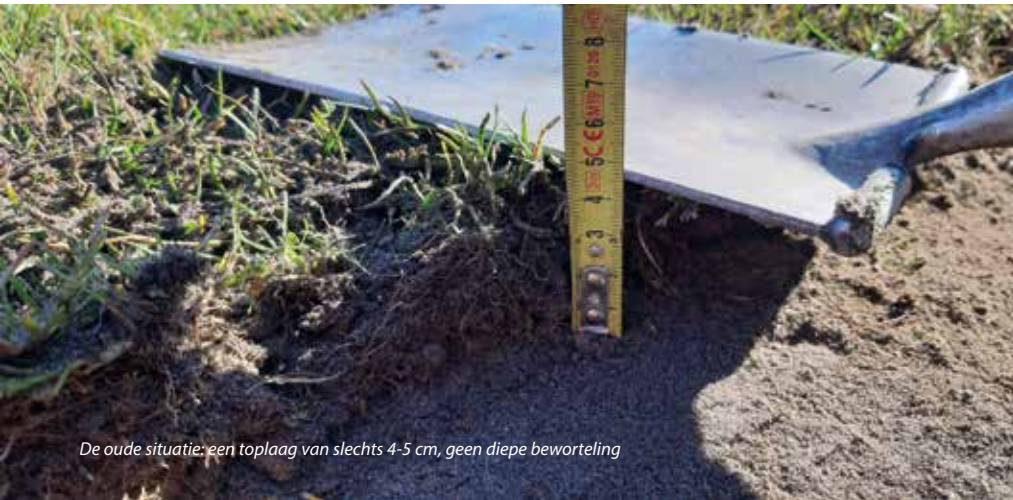
Een wortelpakket van amper 5 cm en een grasmat vol straatgras en weegbree: het hoofdveld van VVGZ uit Zwijndrecht was er voor deze zomer niet al te best aan toe. De gemeente Zwijndrecht zette daarom een opdracht uit om het veld deze zomer te renoveren en weer aan de hoogste eisen te laten voldoen.

Auteur: Nino Stuivenberg

Aan de renovatie van dit jaar ging het nodige vooraf. Voetbalvereniging Geluksvogels Zwijndrecht, afgekort VVGZ, had voor 2013 te maken met veel wateroverlast op het hoofdveld. De velden liggen in een natte regio met kweldruk en de afwatering was verre van optimaal. Bij een renovatie destijds werd het veld opnieuw gedraineerd en veel zand aangebracht om de afwatering te verbeteren. Dat lukte, maar het veld werd te droog en hield helemaal geen water meer vast. Daarom werd in de jaren daarna veel houtcompost gestrooid om dit te verbeteren. Zonder resultaat: het veld bleef droog. Er ontstond een bodemprofiel dat uit drie lagen bestond: onderin het zandpakket, daarbovenop een laag klei en bovenaan een hele organische laag met al het compost. De top laag was slechts 4 à 5 cm dik, zoals op de foto te zien is, waardoor diepe beworteling onmogelijk was. Door de droogte van het veld en als gevolg daarvan het vele beregenen, stond de grasmat bovendien vol met straatgras en weegbree. De beloofde verbetering voor VVGZ bleef uit en dus trok de club aan de bel.

De oude situatie: de grasmat zat vol weegbree.

De oude situatie: een top laag van slechts 4-5 cm, geen diepe beworteling

De gemeente Zwijndrecht maakte er dit voorjaar werk van om het veld nu wel goed aan te pakken.

Weegbreezaad afvoeren

Grasmeesters, het vaste adviseursbureau van de gemeente, kreeg opdracht om een plan van aanpak op te stellen. Dat moest in korte tijd gebeuren: op 12 maart werd de opdracht uitgezet, een week later moest het plan er al liggen, zodat het werk aanbesteed kon worden. Hans

Kok van Grasmeesters vertelt: 'Het doel was om het veld te renoveren en verbeteren op drie punten. De beworteling moest beter, er moest weer 40 procent veldbeemd en 60 procent raai-gras komen en er moest 500 uur op gespeeld kunnen worden. Op 16 augustus moest het veld er liggen en voldoen aan alle KNVB- en FIFA-eisen.'

Tijdens de grow-in werd er met opvang gemaaid

De drainage van het veld was goed en ook de beregening was acceptabel, dus focuste het plan vooral op de top laagrenovatie. Mark Timmerman van Prograss werd al in het voortraject bij het plan betrokken; zo had de gemeente één vaste partner voor advies over de bodem en voor de levering van geschikte meststoffen en graszaden. Grasmeesters deed al het bodemonderzoek en kwam tot de conclusie dat de bovenste 4 cm moest worden afgefreesd en daarna 20 cm worden gemengd en weer aangevuld. Kok: 'We wilden van de weegbree af. Omdat het zaad daarvan in de bovenlaag zit, hebben we besloten om de bovenste 4 cm af te frezen en daarmee de zaadbank zoveel mogelijk weg te nemen.'

Mini-aanbesteding

Bij de gemeente Zwijndrecht wordt al gewerkt

met een vaste onderhoudsaannemer voor de sportvelden. Deze partij kan echter niet standaard al het werk gegund krijgen, zo is beleid van de gemeente. Daarom was er een aparte aanbesteding voor deze top laagrenovatie, die gegund werd aan Dick Klok Cultuurtechniek. Dit bedrijf voerde deze zomer de werkzaamheden uit, waarna de vaste aannemer het onderhoud weer overneemt. Dick Klok Cultuurtechniek startte met het affrezen van de bovenste 4 cm van de top laag. De 20 cm daaronder: de zandonderlaag, de kleilaag en het restant van de organische laag, werden gemengd. Omdat de top laag 50 procent organische stof bevatte en de onderlaag slechts 1,2 procent, bleef er een schrale opbouw over. Daarop werd vervolgens 2,5 cm verschralingszand opgebracht en 3 cm supervveencompost.

Voeding voor grasplant

Bij het doormengen werd ook 2.350 kg Karisol Complex aangebracht, een bodemverbeteraar van Compo Expert. Karisol Complex is een hoogwaardige organische calciumbron. Voor dit product is bewust gekozen, legt Mark Timmerman van Prograss uit: 'Voor bodemleven moet je de juiste omstandigheden scheppen; daarbij onderschatten we weleens de rol van calcium in de top laag. Calcium zorgt voor een betere structuur in het klei-humuscomplex. Het is ook een belangrijk voedingselement, maar wij hebben het vooral gekozen vanwege de structuur.' Bij het omzetten van dit organische materiaal in humus komt bovendien geen stikstof vrij. 'Je hebt op de langere termijn stabiele humus. We hebben niet 100 procent Karisol gebruikt, maar dit gecombineerd met supervveencompost. De analyse wees precies uit hoeveel calcium het veld nodig had.' Ook werd Agrosil toegepast. Dit was bedoeld om fosfaat in de bodem te krijgen; door de top laagrenovatie was het mogelijk om dit dieper door te mengen. Timmerman: 'Fosfaat is normaal gesproken heel immobiel: na het strooien beweegt het niet in de top laag en is het niet meer beschikbaar voor de grasplant. Bij dit product, Agrosil, is er synergie tussen fosfaat en silicium, waardoor het fosfaat niet kan worden vastgelegd, bijvoorbeeld door ijzer. Het blijft beschikbaar voor de grasplant en het beweegt veel meer door het profiel heen. Je komt het op termijn zelfs nog op 20 cm diepte tegen, omdat het zich niet bindt aan het klei-humuscomplex.' Volgens Timmerman is dit product zeer geschikt voor situaties waarin een betere beworteling nodig is. Later werden

Zaaimachine met de twee zakken mengsels

Leonard Visser meet de vochtpercentages

Zo ligt de grasmat er twee maanden na inzaai bij

nog Novatec Suprem, een gekorrelde minerale NPK-meststof, en Basatop, een langwerkende meststof, doorgemengd. Kok: 'In het begin moet je niet te zuinig zijn met meststoffen, zodat de mat snel dichtgroeit. Ondanks twee weken droogte was er snel groei.'

Twee soorten Engels raaigras

Op donderdag 20 mei werd gestart met het inzaaien van de grasmat; daarvoor werden twee soorten Engels raaigras gebruikt. Een dag later werd er veldbeemd ingezaaid. Kok: 'We hebben de soorten Engels raaigras apart van elkaar gezaaid, één soort in de eerste werkgang en de andere soort in de tweede. Het zaaien gebeurt namelijk in twee werkgangen voor een optimale verdeling.' Die soorten waren DLF 442 Master met tetraploïde Engels raaigras en DLF Quickmaster; van beide werd 75 kg gezaaid. Vervolgens werd 150 kg veldbeemd gezaaid. Voor een optimale waterverdeling werd bij de inzaai een wetting agent, Aquapremium-korrels, gestrooid. Timmerman: 'We werken met fijn

zaad en willen voorkomen dat er plasvorming ontstaat en het zaad door de zandgrond uitspoelt. Met Aquapremium wordt het water dat valt, direct door het zand opgenomen en heeft het graszaad de ruimte.' Het product lijkt zijn werk gedaan te hebben, beaamt Kok. Een dag na het inzaaien viel er een stortbui op het veld, maar van uitspoeling van de graszaden leek geen sprake.

Vochtig zaaibed

De renovatie van het veld was de eerste stap, maar minstens zo belangrijk is de *grow-in*. Leonard Visser, werkzaam als toezichthouder bij de gemeente Zwijndrecht, monitorde het veld tijdens deze periode intensief. 'Daar hebben we veel aandacht aan besteed', vertelt hij. 'Ik was er elke dag bij om te sproeien, zodat het kiemen goed zou gaan. Normaal sproei je bij het beregenen een paar keer wat langer; nu sproeide ik elke keer kleine beetjes, om het zaaibed goed vochtig te houden.' Dat was na twee weken ook te zien: bepaalde delen van het veld hadden

ACHTERGROND

meer water gehad, andere delen juist minder. 'Dan zie je dat beregening eigenlijk een kunstgreep is; de verdeling is niet zo goed als bij een regenbui. Een week nadat het had geregend, was de grasmat weer egaal.' Het beregeningswater voor deze velden komt uit de rivier de Noord, die achter het sportpark ligt. Het water mag alleen opgepompt worden bij hoogwater en wordt dan ongefiltreerd op de velden gespreid. Visser is vier weken doorgedaan met beregenen. Dat was een bewuste keuze, zodat ook het later kiemende veldbeemd voldoende vocht zou krijgen.

Ruim twee weken na de inzaai, op maandag 7 juni, kon Dick Klok Cultuurtechniek het veld voor de eerste keer maaien. Op dit veld wordt met opvang gemaaid, legt Kok uit. 'Dat wordt niet standaard gedaan, maar zeker in de beginfase is dit belangrijk. Het gras staat dan soms wat langer; als je zonder opvang zou maaien, liggen de sprietten op de losse bodem. Daar vormt zich dan al snel een algenlaag. Het gras groeit ook vrij hard door de grote hoeveelheid bemesting in de bodem. Het is dan beter om met opvang te maaien.' Klok heeft het veld vijf keer op deze manier gemaaid; daarna is het onderhoud overgedragen aan de vaste aan-nemer.

Hoogste eisen

Het hele project is in een zeer kort tijdsbestek uitgevoerd. Op 12 maart werd de opdracht uitgezet, op 20 mei werd er begonnen met zaaien en op 7 juni werd er voor het eerst gemaaid. Wij bezoeken het veld halverwege juli, tijdens een van de inspecties door de projectgroep. Net als andere jaren komt Milati om de belijning aan te brengen en Klok installeert de doelen. Daarna is het tijd voor de eindkeuring. Op kunstgras wordt dat standaard gedaan, maar op natuurgras vaak niet. Het veld wordt gekeurd aan de hand van de KNVB- en FIFA-normen, een eis van de gemeente Zwijndrecht. Visser: 'We hebben dan een document waarin staat wat er aan het veld gebeurd is en dat het goedgekeurd is, iets om op terug te vallen.' Kok vult aan: 'Het is de kunst om te zorgen dat dit veld drainerend blijft, maar wel vocht vasthoudt. De beworteling zal in het begin zeker tot 20 cm diepte komen. We gaan nu goed in de gaten houden hoe de wortels zich op termijn ontwikkelen.'

